

ΠΡΟΣ: Υπουργό Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων,
κ. Χρήστο Σπίρτζη

Αθήνα, 19 Οκτωβρίου 2016
Αρ. Πρωτ.: 122/ΕΞ

ΘΕΜΑ: Σημαντικές επισημάνσεις επί του σχεδίου νόμου «Διαδικασίες κεντρικού ελέγχου και διαφάνειας στο σύστημα παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών τεχνικών έργων και υποδομών, δομές στρατηγικού σχεδιασμού δημοσίων υποδομών και λοιπές διατάξεις».

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Στο πλαίσιο της διαβούλευσης του ανωτέρω σχεδίου νόμου (σ/ν) και περιοριζόμενοι στα θέματα αμέσου ενδιαφέροντος του ΣΕΓΜ, επισημαίνουμε τα εξής:

1. Καταρχάς, η μηχανοργάνωση των στοιχείων και δεδομένων των τεχνικών έργων και υποδομών της χώρας μας είναι καινοτόμος και θετική πρόταση, υπό την επιφύλαξη -βεβαίως- ότι τα σχετικά ηλεκτρονικά συστήματα δεν θα περιοριστούν σε μία τυπική διαδικασία καταγραφής, με επιβάρυνση του γραφειοκρατικού κόστους τόσο για τον δημόσιο όσο και για τον ιδιωτικό τομέα, αλλά θα αποτελέσουν χρήσιμα εργαλεία για τη συνεχή και απρόσκοπτη παρακολούθηση και βελτιστοποίηση των διαδικασιών ωρίμανσης, κατασκευής, λειτουργίας και συντήρησης των έργων, προς όφελος της διαφάνειας, της διασφάλισης του δημοσίου συμφέροντος και της ασφάλειας των πολιτών.

2. Ομοίως, η δημιουργία Κεντρικού Ηλεκτρονικού Συστήματος Αδειοδοτήσεων, με σκοπό τη συνολική διεκπεραίωση όλων των διαδικασιών εγκρίσεων και αδειοδοτήσεων με ηλεκτρονικό τρόπο και χωρίς φυσική παρουσία των εμπλεκόμενων, είναι καινοτόμος πρόταση, η υλοποίηση της οποίας θα επιφέρει σημαντικά άμεσα και έμμεσα οφέλη στην οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη και ανάπτυξη της χώρας μας.

3. Όπως έχει προτείνει ο ΣΕΓΜ, αλλά και άλλοι επιχειρηματικοί φορείς, τα θέματα κόστους, τιμών και τεχνικών προδιαγραφών (βλ. ΣΥ.ΚΟΣ.Π.Ε., ΗΛ.ΠΑ.Τ. και Σ.Ε.ΤΕ.Π.) μπορούν να αποτελέσουν το αντικείμενο ενασχόλησης ενός ανεξάρτητου οργανισμού (Ν.Π.Ι.Δ.), στον οποίο θα συμμετέχουν το δημόσιο, ο εθνικός οργανισμός τυποποίησης (ΕΣΥΠ/ΕΛΟΤ) και οι εμπλεκόμενοι επιχειρηματικοί φορείς. Με τον τρόπο αυτόν, δηλαδή της άμεσης συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (βλ. αντίστοιχες περιπτώσεις σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη), αφενός θα εξοικονομηθούν δημόσιοι πόροι, αφετέρου θα εξασφαλιστεί η συνεχής επικαιροποίηση και προσαρμογή όλων των παραμέτρων του συστήματος παραγωγής τεχνικών έργων (κόστος, τιμές, προδιαγραφές, πιστοποιήσεις, υλικά, κ.λπ.) στις σύγχρονες απαιτήσεις, εξελίξεις και δεδομένα.

Με βάση τα σημερινά δεδομένα και τις πραγματικές δυνατότητες του Υπουργείου, από άποψη στελέχωσης και διαθέσιμων πόρων, πιστεύουμε ότι είναι σκόπιμο να εξετάσετε την ανωτέρω εναλλακτική πρόταση, διότι ελλοχεύει σημαντικός κίνδυνος αδυναμίας αποδοτικής λειτουργίας και υποστήριξης των ανωτέρω συστημάτων που προβλέπει το σ/ν.

4. Οι διατάξεις του άρθρου 9 για τα Μητρώα φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων πρέπει να επαναπροσεγγιστούν και να τροποποιηθούν, καθόσον περιλαμβάνουν σημαντικότερα σφάλματα για τον τομέα των δημοσίων συμβάσεων:

☞ Όπως ήδη σας έχουμε ενημερώσει (βλ. και σχετική πρόβλεψη παρ. 1 άρθρου 77 του Ν. 4412/16), δεν είναι κατανοητή η σκοπιμότητα δημιουργίας ανεξάρτητου Μητρώου Επιχειρήσεων Τεχνικών Συμβούλων, όταν σε παγκόσμιο επίπεδο οι έννοιες του μελετητή και του τεχνικού συμβούλου, από τη φύση τους και τον κοινό σκοπό τους, είναι αλληλένδετες και απολύτως συνυφασμένες (διεθνώς χρησιμοποιούνται, αν όχι πάντα ως συνώνυμες, πάντως ως περιεχόμενη

η μία στην άλλη), πολλώ μάλλον ΔΕΝ είναι έννοιες ασυμβίβαστες, όπως παραδόξως προτείνεται να νομοθετηθεί στη χώρα μας.

- ☛ Παγκοσμίως, όπως και επί 40 και πλέον χρόνια στη χώρα μας, οι μελετητικές και οι συμβουλευτικές υπηρεσίες (design and consulting services) παρέχονται από επιχειρήσεις συμβούλων μηχανικών (Consulting Engineers), οι οποίες συμμετέχουν στην παραγωγή ενός έργου είτε ως μελετητές είτε ως τεχνικοί σύμβουλοι είτε και με τις δύο ιδιότητες, ΠΑΝΤΟΤΕ ΟΜΩΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΕΥΡΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.
- ☛ Στο ανωτέρω παγκόσμιο πλαίσιο, και ελλείψει αιτιολόγησης της αντιθέτου προτεινόμενης διάταξης του σ/ν, διαφαίνεται ότι μοναδικός σκοπός της διάταξης αυτής είναι η δημιουργία συμβουλευτικών επιχειρήσεων από εργοληπτικές επιχειρήσεις, δηλαδή η κατάργηση της ασυμβίβαστης ιδιότητας του συμβούλου μηχανικού (Consulting Engineer) και του εμπόρου/εργολάβου (Contractor), με όλη τη βλάβη που αυτό συνεπάγεται για τις βασικές αρχές της διαφάνειας, του υγιούς ανταγωνισμού και της διασφάλισης του δημοσίου συμφέροντος.
- ☛ Ουσία και νόμω, όμως, η ενασχόληση των συμβούλων μηχανικών και των κατασκευαστών αφορά διαφορετικό είδος συμβάσεων (βλ. Ευρωπαϊκές Οδηγίες και Ν. 4412/16). Οι σύμβουλοι μηχανικοί αναλαμβάνουν και υλοποιούν συμβάσεις υπηρεσιών, και μάλιστα διανοητικών / πνευματικών (intellectual) υπηρεσιών, ενώ οι κατασκευαστές αναλαμβάνουν και υλοποιούν συμβάσεις έργων. Αυτός ο εννοιολογικός διαχωρισμός ισχύει και εφαρμόζεται από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, όταν τέθηκαν και οι πρώτοι κανόνες από την International Federation of Consulting Engineers (FIDIC).
- ☛ Κατά συνέπεια, αντίστοιχη, μονοσήμαντη προσέγγιση προκύπτει, a priori, και από την εγγραφή στα Μητρώα Μελετητών και Κατασκευαστών. Ένα φυσικό πρόσωπο που εγγράφεται στο Μ.Ε.Κ. δηλώνει κύρια δραστηριότητα την υλοποίηση συμβάσεων έργων και ουδεμία σχέση έχει με την παροχή υπηρεσιών συμβούλου μηχανικού (είτε μελέτης είτε τεχνικού συμβούλου). Όποιο φυσικό πρόσωπο θέλει να ασχοληθεί με την παροχή υπηρεσιών δύναται και πρέπει να εγγράφεται στο Μητρώο εμπειρίας μελετητών (ή άλλως «Μητρώο εμπειρίας μελετητών – τεχνικών συμβούλων»).
- ☛ Επισημαίνεται, δε, ότι οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου δεν αφορούν, αποκλειστικώς και μόνον, τεχνικά έργα και υποδομές, αλλά και πολλές άλλες κατηγορίες έργων και προγραμμάτων, όπως, π.χ., εφαρμογή και υλοποίηση αναπτυξιακών και χωροταξικών σχεδίων, παρακολούθηση προγραμμάτων και σχεδίων προστασίας του περιβάλλοντος, κ.ά., όπου ουδεμία σχέση ή συμμετοχή μπορεί να έχει ένα μέλος του Μ.Ε.Κ.
- ☛ Περαιτέρω, ακόμη και αν ήθελε θεωρηθεί σκόπιμη, για κάποιον διαφεύγοντα ημών λόγο, η δημιουργία ανεξάρτητου Μητρώου Επιχειρήσεων Τεχνικών Συμβούλων, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟΝ να θεσπίζεται ασυμβίβαστη ιδιότητα μεταξύ μελετητή και τεχνικού συμβούλου (βλ. παρ. 12.δ του άρθρου 9 του σ/ν). Η πρόβλεψη αυτή, θέλουμε να πιστεύουμε, ότι συνιστά πρόδηλο σφάλμα εξομοίωσης και υποτιθέμενης ίσης μεταχείρισης των Μελετητών και των Κατασκευαστών, όταν δεν υφίσταται τέτοιο θέμα, λόγω της -ουσία και νόμω- ειδοποιού διαφοράς των δύο δραστηριοτήτων. Σε κάθε περίπτωση, δηλαδή, πρέπει να απαλειφθεί από την συγκεκριμένη διάταξη η φράση: «...δεν επιτρέπεται κατά το ίδιο διάστημα να στελεχώνουν επιχείρηση του Μητρώου Μελετητικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων ...» και να προστεθεί εδάφιο ως εξής: «...Επιχείρηση εγγεγραμμένη στο Μητρώο Μελετητικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων μπορεί να εγγράφεται και στο Μητρώο Επιχειρήσεων Τεχνικών Συμβούλων».
- ☛ Είναι χαρακτηριστικό ότι η συγκεκριμένη διάταξη, εκτός του ότι δεν έχει παγκόσμιο προηγούμενο, αντίκειται ευθέως και στην πολύ πρόσφατη καινοτόμο για την Ελλάδα ρητή υιοθέτηση (πάγιο αίτημα του ΣΕΓΜ) του θεσμού του ενιαίου της παροχής μελέτης και λοιπών υπηρεσιών μηχανικού στην εφαρμογή της μελέτης, που ενσωματώνεται στην παρ. 6 του άρθρου 188 του Ν. 4412/16, σύμφωνα με την οποία: «6. Μετά την έναρξη κατασκευής του

έργου, οι βασικοί μελετητές μετέχουν υποχρεωτικά ως Τεχνικοί Σύμβουλοι - Μελετητές στην εκτέλεση αυτού...».

- ☉ Τέλος, με τη συγκεκριμένη διάταξη αφαιρούνται -αδικαιολόγητα, αιφνιδίως και βίαια- δικαίως κερτιμένα δικαιώματα επαγγελματικής απασχόλησης χιλιάδων μηχανικών και επιστημόνων, εγγεγραμμένων στο Μητρώο Μελετητών και, συνακολούθως, αφαιρείται σημαντικό τμήμα της αντίστοιχης επαγγελματικής δραστηριότητας των μελετητικών επιχειρήσεων.

Για όλους αυτούς τους λόγους η επίμαχη ρύθμιση, εγείρει και σοβαρά θέματα αντισυνταγματικότητας.

Κύριε Υπουργέ,

Δικαιολογημένως και με ειλικρινή αγωνία, από τα παραπάνω, ευχόμεστε η πρόβλεψη για ίδρυση ανεξάρτητου Μητρώου Επιχειρήσεων Τεχνικών Συμβούλων να προήλθε από εσφαλμένες εκτιμήσεις και να αποσυρθεί, αμέσως, με πρωτοβουλία σας. Οι υπηρεσίες «εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών» του Ν. 4412/16 πρέπει να υπάγονται σε ένα ενιαίο Μητρώο Μελετητικών – Συμβουλευτικών Επιχειρήσεων, στο οποίο θα εγγράφονται επιχειρήσεις που έχουν ως κύρια δραστηριότητα την παροχή μελετητικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών και όχι την εργοληπτική κατασκευή έργων.

Ο βασικός στόχος που πρέπει να θέσουμε και να υλοποιήσουμε είναι η θεραπεία των παθογενειών του σημερινού αναχρονιστικού συστήματος πιστοποίησης της μελετητικής ιδιότητας, το οποίο οδήγησε στη σημερινή κατάσταση της μελετητικής αγοράς, με τα φαινόμενα της πλασματικής ή της ευκαιριακής μελετητικής απασχόλησης, της «ενοικίασης» πτυχίων, της υπερπροστασίας και της πριμοδότησης της ατομικής επιχειρηματικότητας της έλλειψης διαφάνειας, αξιοκρατίας και υγιούς ανταγωνισμού. Προς τούτο, είναι πολύ σημαντική η συνεργασία μας στη σύνταξη του προβλεπόμενου Π.Δ. της παρ. 21 του άρθρου 9 του σ/ν, ώστε να δημιουργηθεί ένα νέο Μητρώο, με κατάλληλα και σύγχρονα ποιοτικά κριτήρια εγγραφής, τα οποία θα έχουν αναπτυξιακή προοπτική και θα ευνοούν την υγιή και ποιοτική επιχειρηματικότητα και τη δημιουργία μελετητικών/συμβουλευτικών επιχειρήσεων, με μέγεθος, οργάνωση και υποδομές, που θα προσδώσουν δυνατότητες ανταγωνισμού των αλλοδαπών συναφών εταιρειών και θα επιτρέπουν τη συστηματική εξωστρεφή δραστηριοποίηση.

5. Το άρθρο 11 περί του Ετησίου Προγραμματισμού Έργων ανά Υπουργείο πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να ορίζεται το σύνολο των υπό δημοπράτηση μελετών, ανεξαρτήτως σταδίου και κατηγορίας (άλλωστε υπάρχουν περιπτώσεις μελετών που είτε δεν διαχωρίζονται σε στάδια είτε δεν αφορούν αμιγώς τεχνικά έργα). Επίσης, τα στοιχεία «της εμπειρίας, στελέχωσης, τεχνικής ικανότητας και λοιπών απαιτήσεων και προϋποθέσεων» πρέπει να αναφέρονται στους υποψηφίους αναδόχους και όχι στην «ομάδα μελέτης» που, εκ παραδρομής, αναγράφεται στο σ/ν.

6. Χωρίς να σχολιάζουμε τη σκοπιμότητα της θέσπισης της ειδικότητας του Επιμετρητή δημοσίων και ιδιωτικών έργων, στο πλαίσιο των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων, επισημαίνουμε ότι πρέπει να προβλεφθεί ρητώς στο σχετικό άρθρο 12, με την οποία θα ορίζεται ότι η ανάθεση συμβάσεων υπηρεσιών επιμέτρησης μπορεί να διενεργείται και σε μελετητικές εταιρείες, οι οποίες, προφανώς, θα διαθέτουν στελέχη (φυσικά πρόσωπα) που θα έχουν τα προσόντα και θα είναι εγγεγραμμένα στον Κατάλογο Επιμετρητών.

7. Προς αποφυγή των γνωστών προβλημάτων «βάπτισης» των τεχνικών μελετών ως «ερευνητικά έργα» ή «έρευνες», αλλά και της επιβαλλόμενης απαγόρευσης ανάληψης και εκπόνησης τεχνικών μελετών του Ν. 4412/16, πρέπει να διαγραφούν από το αντικείμενο του Ε.Φ.Α.Κ.Τ.Ε.Σ. (βλ. παρ. 2. γ και δ του άρθρου 15 του σ/ν) οι λέξεις «και μελετών» («η εκπόνηση επιστημονικών έργων και μελετών...»). Επιπλέον, ως Ν.Π.Δ.Δ., ο Ε.Φ.Α.Κ.Τ.Ε.Σ. πρέπει να υπάγεται ρητώς στις διατάξεις του Ν. 4412/16 και, ως εκ τούτου, πρέπει να διαγραφεί, άλλως να τροποποιηθεί με ρητή αναφορά στον Ν. 4412/16, η παρ. 6 του άρθρου 15.

8. Στην παρ. 3 του άρθρου 20 (προσθήκη περίπτωσης δ στην παράγραφο 3 του άρθρο 1 του ν. 2081/1992) πρέπει να διαγραφεί το τελευταίο εδάφιο περί υποχρεωτικής εγγραφής των μελετητικών εταιρειών στο ΤΕΕ, πρώτον επειδή δεν συνάδει με το ισχύον ευρωπαϊκό και εθνικό δίκαιο (βλ. παρ. 1, άρθρου 6 της από 12.12.2012 ΠΝΠ, ΦΕΚ Α 240/12.12.2012) και δεύτερον επειδή η εκ του νόμου καταστατική και λοιπή οργάνωση του ΤΕΕ προβλέπει ως μέλη του μόνο φυσικά πρόσωπα και είναι αδόκιμη και προβληματική εφαρμογή επί νομικών προσώπων.

Ως γενική παρατήρηση, τέλος, οφείλουμε να επαναλάβουμε ότι και το συγκεκριμένο σ/ν δημοσιοποιήθηκε χωρίς να έχει προηγηθεί παραγωγικός και ουσιαστικός διάλογος και συνεργασία με τους αμέσως σχετιζόμενους επιχειρηματικούς φορείς, παρά τις συνεχείς προσπάθειες και παρεμβάσεις του ΣΕΓΜ (για πρώτη φορά από το 1982 που ιδρύθηκε ο Σύνδεσμός μας δεν έχει καταστεί δυνατή μία, έστω και εθιμοτυπική, συνάντησή μας και, μάλιστα, σε μια περίοδο με σημαντικό νομοθετικό και μεταρρυθμιστικό έργο, ώστε να λάβουμε γνώση της γενικότερης κυβερνητικής προσέγγισης και της σχεδιαζόμενης πολιτικής για τον κλάδο μας). Η τυπική διαδικασία διαβούλευσης μετά τη δημοσιοποίηση του σ/ν, μέσω αλληλογραφίας ή ηλεκτρονικής υποβολής σχολίων, είναι ανεπαρκής και δεν συνάδει με τη σημαντικότητα τέτοιων νομοθετικών πρωτοβουλιών, οι οποίες διαμορφώνουν το επιχειρηματικό περιβάλλον και τις αναπτυξιακές προοπτικές του κλάδου των μελετητικών – συμβουλευτικών επιχειρήσεων, αλλά και των άλλων τεχνικών κλάδων.

Ευχόμενοι την ανταπόκριση και ενασχόλησή σας με τα ανωτέρω θέματα (με έμφαση στις διατάξεις του άρθρου 9 του σ/ν), διατελούμε στη διάθεσή σας.

Μετά τιμής

Ο Πρόεδρος
Κωνσταντίνος Καλέργης

Ο Γενικός Γραμματέας
Παναγής Τονιόλος

